

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR UTBILDNING SOM FÖRBEREDER FÖR GYMNASIEUTBILDNING 2015

Föreskrifter och anvisningar 2015:50

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR UTBILDNING SOM FÖRBEREDER FÖR GYMNASIEUTBILDNING 2015

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

© Utbildningsstyrelsen

Ombrytare Pirjo Nylund

ISBN 978-952-13-6226-2 (hft.)

ISBN 978-952-13-6227-9 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8977 (tryckt)

ISSN 1798-8985 (online)

Tryck : Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy, Tammerfors 2016.

13.11.2015

56/011/2015

Giltighetstid:

Fr.o.m. 1.8.2016
tillsvidare

Till anordnarna av utbildning som förbereder
för gymnasieutbildning

Rätten att meddela föreskriften följer av:
Gymnasielagen (629/1998) 10 § 2 mom. (ändrad
genom lagen 478/2003), 17 § 4 mom., 21 §
3 mom. (ändrad genom lagen 1268/2013)
Gymnasieförordningen (810/1998) 6 § 2 mom.,
7 §, 8 § (ändrad genom statsrådets förordning
52/2014)
Lagen om elev- och studerandevård (1287/2013)
13 § 3 mom. (791/2014), 24 § 1 mom. (791/2014)
Statsrådets förordning om de allmänna riksomfat-
tande målen för och timfördelningen i den utbild-
ning som avses i gymnasielagen (942/2014) 14 §
1 mom.

Upphäver Utbildningsstyrelsens föreskrifter
nr 1/011/2014 och 20/011/2014

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR UTBILDNING SOM FÖRBEREDER FÖR GYMNASIEUTBILDNING 2015

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning 2015 att iakttas fr.o.m. 1.8.2016 i enlighet med bifogade dokument.

Utbildningsanordnarna ska utarbeta och godkänna en läroplan för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning i enlighet med vad som föreskrivs i dessa grunder.

I utbildning för unga och vuxna som förbereder för gymnasieutbildning ska iakttas de föreskrifter som upphävs genom denna föreskrift och de läroplaner som har utarbetats enligt dem ända tills en läroplan i enlighet med denna föreskrift tas i bruk.

Generaldirektör

Aulis Pitkälä

Direktör

Jorma Kauppinen

BILAGA

Grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för
gymnasieutbildning 2015

Innehåll

1	Syftet med utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning	7
2	Utgångspunkterna för utbildningen och studiernas uppbyggnad	7
2.1	Studiernas uppbyggnad	9
2.2	Genomförande av studier som hör till den grundläggande utbildningen	10
2.3	Genomförande av gymnasiestudier	11
3	Läroplan	11
4	Undervisningen	12
4.1	Värdegrunden	12
4.2	Synen på lärande	13
4.3	Verksamhetskulturen	13
4.4	Studiemiljöer och arbetssätt	13
5	Stöd och handledning för studierna	15
5.1	Handledning	15
5.2	Individuell studieplan	15
5.3	Studerandevård	16
5.4	Stöd för lärande och studier	17
5.5	Plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt	17
5.6	Samarbetet mellan hem och läroanstalt	18
6	Mål för lärandet och centralt innehåll	19
6.1	Allmänna mål för undervisningen	19
6.2	Språkundervisningens mål och centrala innehåll	19
6.2.1	Modersmål och litteratur (svenska som andraspråk och litteratur)	19
6.2.2	Övriga språk	25
6.3	Matematiska och naturvetenskapliga studier	31
6.4	Samhällskunskap och kulturkännedom	32
6.5	Studiehandledning	34
6.6	Valfria studier	37
7	Bedömning	38
7.1	Bedömningens syften	38
7.2	Kursbedömning	38
7.3	Bedömning av en lärokurs i en ämnesgrupp eller ett läroämne	39
7.4	Genomförande av studier som hör till den grundläggande utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning	39
7.5	Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning	40
7.6	Betyg och betygsanteckningar	40

1 Syftet med utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning

Syftet med utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning som ordnas för invandrare och studerande med ett främmande språk som modersmål är att ge de studerande språkfärdigheter och andra färdigheter som behövs för att inleda gymnasieutbildning. Utbildningen ska också stödja de studerandes förutsättningar för livslångt lärande och för att utvecklas under hela sitt liv¹. Målet är att främja jämlikhet i samhället och förbättra förutsättningarna för invandrare och personer med främmande språk som modersmål att genomföra gymnasieutbildning. Utbildningen kan erbjudas såväl unga som vuxna invandrare och personer med främmande språk som modersmål. Med invandrare avses en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort² som avses i 161 § i utlänningslagen³. Med person med ett annat språk som modersmål avses en person, vars modersmål i befolkningsdatasystemet som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) är något annat än svenska, finska eller samiska⁴.

I utbildningen följs en läroplan som utarbetats utgående från föreliggande grunder för läroplanen. Utbildningsstyrelsen har i grunderna för läroplanen beslutat om målen och det centrala innehållet i de olika läroämnena och ämnesgrupperna och om de centrala principerna för samarbetet mellan hem och skola och för studerandevården samt om målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet⁵.

2 Utgångspunkterna för utbildningen och studiernas uppbyggnad

Till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan antas en person som

1. är invandrare eller har ett främmande språk som modersmål;
2. har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs eller en motsvarande lärokurs eller annars anses ha motsvarande kunskaper och färdigheter;
3. inte har tillräckliga språkliga färdigheter för att klara av gymnasiestudier på svenska eller finska;
4. har för avsikt att fortsätta studera vid gymnasiet efter utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning; och
5. inte har avlagt en examen eller högskoleexamen som nämns i 37 § 1 mom. i universitetslagen (558/2009).⁶

1 Gymnasielag (629/1998) 2 § (1044/2013)

2 Gymnasielag (629/1998) 2a § (1044/2013)

3 Utlänningslag (301/2004, 360/2007)

4 Lag om ändring av gymnasielagen (1044/2013)2a §

5 Gymnasielag (629/1998) 10 §, Statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014)

6 Gymnasielag (629/1998) 20 § (1044/2013)

I enlighet med 20 § i gymnasielagen beslutar utbildningsanordnaren närmare om antagningen av studerande. Enhetliga antagningsgrunder ska tillämpas på de sökande⁷. Av grundad anledning kan också återflyttare enligt utbildningsanordnarens beslut antas som studerande. Till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan inte antas en studerande som avlagt den examen som avses i lagen om anordnande av studentexamen (672/2005), en yrkesinriktad grundexamen som omfattar minst tre år eller motsvarande tidigare studier, sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), en utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier eller högskoleexamen.

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning omfattar 25 kurser. Lärokursen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska slutföras inom ett år⁸. Av grundad anledning kan utbildningen uppdelas på två på varandra följande läsår. Utbildningen är dock planerad som en sammanhängande helhet och kan därför inte genomföras som separata kurser, s.k. ämnesstudier.

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är en studiehelhet som omfattar ett läsår och innehåller i synnerhet studier i svenska eller finska och vid behov övriga språk, gymnasiestudier samt studier som ger sådana kunskaper och färdigheter som behövs i gymnasieutbildningen. Alla som studerar inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska få studiehandledning⁹. Målet med studierna i svenska/finska är att förbättra de studerandes förutsättningar att genomföra gymnasieutbildning på svenska eller finska. Ett särskilt mål är att stärka de studerandes kompetens i multilitteracitet, med andra ord förmågan att tolka, producera och bedöma olika budskap. Denna kompetens bidrar till att utveckla tänkandet och förmågan att skaffa, bearbeta, producera, presentera och bedöma information i olika mediala och multimediala lärmiljöer och -situationer. Kompetens i multilitteracitet ska ingå i alla läroämnen i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Lärandet ska utvecklas från grundläggande basfärdigheter mot bred kompetens att förstå och producera texter av många olika slag. De studerande ska lära sig förstå, abstrahera och uttrycka begrepp på det sätt som är typiskt för olika läroämnen. De studerande ska lära sig att förmedla information de skaffat, söka lösningar på problem och producera ny information i olika former och med olika verktyg. Undervisningen ska ge de studerande möjlighet att utveckla sina kommunikativa färdigheter i multimediala och teknologistödda lärmiljöer. Undervisningen ska också ge de studerande möjlighet att tolka, använda och producera olika texter både individuellt och tillsammans med andra.

Ämnesgruppen *övriga språk* omfattar främmande språk, det andra inhemska språket och eventuellt den studerandes eget modersmål¹⁰. Därför kan antalet kurser som reserveras för studier i övriga språk fördelas mellan studier i främmande språk,

7 Gymnasielag (629/1998) 20 § (1044/2013)

8 Gymnasielag (629/1998) 24 § (1044/2013)

9 Gymnasielag (629/1998) 7 § (1044/2013)

10 Statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014) 11 §

i det andra inhemska språket och/eller i mån av möjlighet i den studerandes eget modersmål i enlighet med den studerandes behov. Om studierna i övriga språk bestäms närmare i den studerandes individuella studieplan.

Ämnesgruppen *matematiska och naturvetenskapliga* studier innehåller matematik, fysik, kemi, biologi och geografi. Ämnesgruppen *samhällskunskap och kulturkännedom* innefattar läroämnena historia och samhällslära¹¹.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är målet att utveckla studiefärdigheter som krävs för gymnasiestudier och att öka kännedomen om det finländska samhället och finländsk kultur. Målet är att fördjupa i synnerhet förmågan att förstå begrepp, tankesätt och uttryck inom olika ämnesområden. Ett annat mål är att stärka de studerandes förmåga att söka och tillämpa information samt deras färdigheter i informations- och kommunikationsteknik. Studier i samhällskunskap och kulturkännedom ger de studerande en bild av det finländska utbildnings- och samhällssystemet. Genom studiehandledningen får de studerande en uppfattning om handlingsmodellerna och kraven i den finländska gymnasieutbildningen och det övriga utbildningssystemet så att de kan ställa upp realistiska mål för sin utbildning och utveckling.

De valfria studierna kan inkludera kurser som omnämns i gymnasielagen och som fastställts i statsrådets förordning (942/2014, 9 och 10 §) eller andra studier som utbildningsanordnaren erbjuder, som främjar den studerandes förutsättningar för gymnasiestudier. De kan också bestå av studier, där avsikten är att höja vitsord i avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen¹². Beroende på läroanstaltens undervisningsutbud kan de studerande alltså under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning också genomföra studier som hör till den grundläggande utbildningen och/eller gymnasieutbildningen. Studier som hör till den grundläggande utbildningen eller gymnasieutbildningen kan inkluderas i de valfria studierna (6 kurser) eller genomföras utöver minimiantalet kurser (25 kurser).

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan ordnas av alla utbildningsanordnare som har tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja en kommun, samkommun eller en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Tillstånd kan också beviljas för undervisning utomlands. Tillståndet ger rätt att ordna utbildning som förbereder invandrare och studerande med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning¹³. Samarbete med skolor som ger grundläggande utbildning ger de studerande möjlighet att under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning genomföra studier eller höja vitsord som hör till den grundläggande utbildningen.

2.1 Studiernas uppbyggnad

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska omfatta minst 25 kurser. I undervisningen för unga består en kurs i genomsnitt av 38 lektioner, i undervisningen

11 - 12 Statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014) 11 §

13 Gymnasielag (629/1998) 3 § (1044/2013)

för vuxna i genomsnitt av 28 lektioner. I närundervisning ska längden på en lektion vara minst 45 minuter och i undervisning för vuxna minst 40 minuter.¹⁴ I utbildning som förbereder invandrare och studerande med ett främmande språk för gymnasieutbildning är timfördelningen följande:

Läroämne och ämnesgrupp	Antal obligatoriska kurser
Modersmål och litteratur*	10
Övriga språk**	3
Matematiska och naturvetenskapliga studier***	2
Samhällskunskap och kulturkännedom ****	2
Studiehandledning	2
Valfria studier*****	6

- * Ämnet modersmål och litteratur undervisas enligt lärokursen för svenska/finska som andraspråk och litteratur.
- ** Ämnesgruppen Övriga språk omfattar främmande språk, det andra inhemska språket och eventuellt den studerandes eget modersmål.
- *** Ämnesgruppen Matematiska och naturvetenskapliga studier innehåller matematik, fysik, kemi, biologi och geografi.
- **** Ämnesgruppen samhällskunskap och kulturkännedom omfattar historia och samhällslära.
- ***** De valfria studierna kan inkludera kurser som fastställts i 9 och 10 § eller andra studier som utbildningsanordnaren erbjuder, som främjar den studerandes förutsättningar för gymnasiestudier. De kan också bestå av studier, där avsikten är att höja vitsord i avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen¹⁵.

Kurserna får avläggas i valfri ordning. Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning har de studerande möjlighet att genomföra studier som hör till den grundläggande utbildningen eller gymnasieutbildningen i enlighet med sin individuella studieplan. Sådana studier kan inkluderas i de valfria studierna eller genomföras utöver minimiantalet kurser i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är utbildning på heltid när den omfattar minst 25 kurser¹⁶.

2.2 Genomförande av studier som hör till den grundläggande utbildningen

Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan den studerande genomföra studier som hör till den grundläggande utbildningen, antingen som valfria studier eller utöver minimiantalet kurser i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Den studerande kan få ett betyg över godkända studier inom den grundläggande utbildningen genom att delta i en särskild examen som avses i lagen om grundläggande utbildning (38 §). I den särskilda examen kan den studerande genomföra en hel eller delar av en lärokurs i ett läroämne i den grundläggande utbildningen, t.ex. lärokursen för en bestämd årskurs. Om genomförandet av studier som hör till den grundläggande utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning bestäms i läroplanen.

¹⁴ Gymnasieförordning (810/1998) 1 § (52/2014)

¹⁵ Statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014)

¹⁶ Gymnasieförordning (810/1998) 15 § (52/2014)

När en studerande genomför studier i den grundläggande utbildningen, ska anordnaren av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning komma överens med anordnaren av grundläggande utbildning om hur studierna ska genomföras, vilka undervisningsarrangemang som förutsätts och hur den särskilda examen ska ordnas.

2.3 Genomförande av gymnasiestudier

De valfria studierna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan innehålla sådana obligatoriska, fördjupade och tillämpade kurser som fastställs i statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieutbildningen. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan valfria studier också ordnas i sådana gymnasieämnen som inte ingår i den grundläggande utbildningen. Gymnasiekurser som genomförts som valfria studier antecknas i betyget i enlighet med gymnasiets läroplan.

3 Läroplan

Utbildningsanordnaren ska utarbeta en läroplan för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Läroplanen ska utarbetas utgående från grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning, de allmänna mål och de mål som gäller utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning som fastställs i statsrådets förordning (942/2014) samt från det som bestäms i gymnasielagen och gymnasieförordningen. Läroplanen ska utarbetas i enlighet med föreliggande grunder för läroplanen.

Läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska innehålla

- utbildningens allmänna mål
- undervisningsarrangemang
- en handledningsplan, som beskriver handledningens mål samt arbetsuppgifterna och arbetsfördelningen bland dem som medverkar i handledningen
- en beskrivning av hur de studerandes individuella studieplaner görs upp, på vilket sätt de studerandes utgångsläge kartläggs och dokumenteras och hur studierna följs upp
- målen och det centrala innehållet i svenska, övriga språk, matematiska och naturvetenskapliga studier, samhällskunskap och kulturkännedom, studiehandledning och studiefärdigheter samt de valfria studier som erbjuds samt eventuella begränsningar för i vilken ordning studierna ska genomföras
- genomförande av studier och höjning av vitsord som hör till den grundläggande utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning
- genomförande av gymnasiestudier samt samarbete och delaktighet i gymnasiets verksamhet

- en beskrivning av samarbetet mellan hem och skola i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning
- en plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt
- bedömnings- och responsmetoder och -praxis samt betyg och betygsanteckningar.

Enligt lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män¹⁷ ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna eller de studerande årligen utarbetas en jämställdhetsplan för varje läroanstalt. I stället för en årlig genomgång kan planen utarbetas för högst två eller tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan inkluderas i läroplanen eller i någon annan av läroanstaltens planer.

Enligt diskrimineringslagen¹⁸ ska utbildningsanordnaren se till att varje läroanstalt har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Likabehandlingsplanen kan ingå i läroplanen.

4 Undervisningen

4.1 Värdegrunden

Värdegrunden i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska följa värdegrunden i det finländska utbildningssystemet. Med stöd av grundlagen garanterar Finland invandrare jämlika och likvärdiga rättigheter. Med tanke på utbildningen innebär det här regional jämlikhet, jämställdhet mellan könen och likvärdighet oberoende av de studerandes ekonomiska ställning eller andra personliga egenskaper. Enligt lagen om likabehandling får ingen diskrimineras på grund av ålder, etniskt eller nationellt ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Lagen om likabehandling förutsätter att myndigheterna aktivt främjar likabehandling.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är den allmänna utgångspunkten att respektera liv och mänskliga rättigheter. Bildningsidealet är strävan efter det goda, det sanna och det sköna. Utbildningen ska främja rättvisa i samhället, skapa förutsättningar för öppen demokrati och välfärd och förebygga marginalisering. Utöver det ska utbildningen hjälpa unga och vuxna invandrare att tillägna sig vardagsfärdigheter och en hållbar livsstil.

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska utveckla förmåga att identifiera goda livsvärden och -principer som förenar olika kulturer. Studierna ska stödja invandrarnas egna kulturtraditioner och hjälpa dem att utvärdera och revidera dem om de står i konflikt med finsk lag. Studierna ska stärka de studerandes förmåga att verka i ett kulturellt mångskiftande samhälle och öka deras interkulturella

¹⁷ Lag om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, förändrad 1329/2014) 5 a §

¹⁸ Diskrimineringslag (1325/2014) 6 §

kompetens. Utbildningen ska uppmuntra interaktion mellan olika kulturgrupper och med den finländska befolkningen. Goda etniska relationer ska främjas i utbildningen. Ingen form av diskriminering, rasism, våld eller mobbning ska accepteras.

De studerande ska uppmuntras att bedöma eventuella motsatsförhållanden mellan uttalade värden och verkligheten och att kritiskt reflektera över missförhållanden och möjligheter i det finländska samhället. Värden och principer ska konkretiseras i studierna så långt det är möjligt. Målet är att värdena ska genomsyra såväl utbildningsarrangemangen och undervisningen som etos och verksamhetskulturen.

4.2 Synen på lärande

Lärandet är en process där den studerande aktivt och målinriktat bygger kunskap på en tidigare kunskapsgrund. Den nya kunskapen ställs i relation till den tidigare kunskapsgrunden som samtidigt omformas. Att bygga kunskap innebär att välja, jämföra, strukturera och ordna samt att tolka, bedöma och tillämpa i nya situationer. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning sker lärandet till stor del genom social interaktion med läraren och övriga studerande.

Språket spelar en viktig roll i lärandet. Kunskapsgrunden byggs och formas med hjälp av språket. Språket är inte bara ett verktyg för lärande utan genom språket skapas betydelser och kunskap om verkligheten. Gymnasiestudierna förutsätter att de studerande behärskar språket inom olika ämnesområden. De studerande ska tillägna sig språket inom olika ämnesområden samt den textkompetens och de kutymer som förutsätts inom dem.

Kompetens i multilitteracitet, det vill säga förmågan att förstå, tolka och producera olika texter, är ett viktigt och nödvändigt mål i alla studier inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Multilitteracitetsbegreppet är en utvidgning av det vidgade textbegreppet, där en text inte endast avser en skriven text, utan också exempelvis verbala eller visuella texter.

4.3 Verksamhetskulturen

Med verksamhetskulturen i ett samhälle avses samhällets historiskt och kulturellt formade handlingsmönster. Eftersom de studerande inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan komma från mycket olika kulturer och skolkulturer, är det viktigt att från början skapa och utveckla en gemensam verksamhetskultur. Verksamhetskulturen ska bygga på principen om en lärgemenskap. Den ska stödja samtliga medlemmars välbefinnande och lärande. Verksamhetskulturen ska kontinuerligt utvecklas som en del av hela gymnasiets verksamhetskultur.

4.4 Studiemiljöer och arbetssätt

Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska vara en del av gymnasiets verksamhet och verksamhetskultur men också påverka utvecklingen av gymnasiets

verksamhetskultur och arbetsmetoder. Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska de studerande tillägna sig gymnasiets arbetssätt. Målet är att de studerande kan planera och utarbeta strategier för sina studier i det kursbundna gymnasiet och att de utvecklar sina lärfärdigheter.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska i synnerhet allmänna, det vill säga generiska färdigheter betonas. Sådana är bl.a. förmåga att arbeta självständigt och i grupp, färdigheter i informations- och kommunikationsteknik, förmåga att söka information och läsa kritiskt och framför allt förmåga att lära sig lära. De studerande ska uppmuntras att utvärdera sig själva och varandra.

Lärandet är bundet till de studerandes tidigare kunskaper och inlärningsstrategier och är således individuellt. Därför ska mångsidiga studiemiljöer, undervisningsmetoder och kanaler användas i undervisningen.

Textbruket och den textkompetens som krävs i olika läroämnena är en viktig del av studierna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning, eftersom alla studerande samtidigt lär sig svenska. Det här förutsätter språkmedvetna arbetssätt i alla läroämnena. Det är viktigt att kunna läsa, förstå, tolka och producera olika texter. Arbetssätten förutsätter samarbete mellan lärarna och att alla förstår vilken betydelse språket har inom den förberedande utbildningen.

Arbetssätten ska vara mångsidiga, aktivera de studerande och ge möjlighet till differentiering, till exempel grupparbete, pararbete, projektarbete och självständiga studier. Arbetssätten ska väcka de studerandes vilja att lära sig och ta ansvar för sitt lärande. De ska också utveckla de studerandes inlärningsstrategier och deras färdigheter i informations- och kommunikationsteknik.

Undervisningen kan i sin helhet genomföras som närundervisning eller genom att flexibelt kombinera närundervisning och självständiga studier och/eller distansundervisning. Informations- och kommunikationsteknologi och dess olika möjligheter ska utnyttjas i undervisningen. Andelen självständiga studier ska utökas i takt med att de studerandes studiefärdigheter och textkompetens utvecklas. Kurser i svenska och övriga ämnesgrupper kan delvis ordnas som kompanjonundervisning för att utveckla de studerandes språkfärdighet och mångsidiga läskunnighet. I sådana fall är det viktigt att se till att målen och innehållet i bägge kurserna uppnås, t.ex. med hjälp av självständiga studier, distansuppgifter och projektarbeten. Kompanjonundervisning kan också användas i undervisningen i andra ämnesgrupper.

I närundervisningen ska man stödja ömsesidigt lärande, uppmuntra de studerande att stödja varandra och stärka samhörigheten mellan de studerande och i hela gymnasiet. Det är viktigt att de studerande inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning deltar i ifrågasvarande gymnasiums gemensamma evenemang och tillställningar. På så vis blir den förberedande utbildningen en del av gymnasiets verksamhetskultur.

Läraren som styr lärandet har en viktig roll. De studerande ska ges möjlighet att vara med i bedömningsprocessen och planera kurser, prov eller andra kunskapsredovisningar.

5 Stöd och handledning för studierna

De studerande ska få handledning och stöd i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och när de söker till gymnasiet. Genom handledningen lär de sig att planera sina studier, göra individuella val, följa upp hur studierna framskrider och bedöma sitt lärande. Handledningen ges av studiehandledare och lärare inom utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning.

5.1 Handledning

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska handledningen utgöra en helhet, vars syfte är att stödja de studerande under hela studietiden. De studerande ska lära sig utvärdera sina tidigare studier eller kunskaper som de inhämtat på annat sätt, planera innehållet i sina studier och göra ändamålsenliga val utgående från sina mål. De studerande ska uppmuntras att söka information om valet av gymnasiekurser och hur det påverkar fortsatta studier. De studerande ska också lära sig att använda datornät för informationssökning och att hitta lämpliga gymnasiealternativ dit de kan söka efter den förberedande utbildningen.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska de studerande få handledning både individuellt och i grupp. Studiehandledningen ges av studiehandledare och ämneslärare. Studiehandledaren bär det övergripande ansvaret för handledningen av de studerande under studierna och ämneslärarna stödjer inläring av begreppen och sättet att behandla information inom respektive ämnesområde. I den individuella handledningen diskuteras frågor som gäller de studerandes studier, framtid och livssituation. I grupphandledningen går man tillsammans med de studerande igenom vilka krav och möjligheter som är förknippade med gymnasiestudier. Målet är att de studerande lär sig göra ändamålsenliga ämnes- och kursval som lämpar sig för dem.

5.2 Individuell studieplan

I början av utbildningen utarbetas tillsammans med den studerande en individuell studieplan som grundar sig på den studerandes tidigare kunskaper och färdigheter. Därför ska man i början av den förberedande utbildningen utreda de studerandes språkfärdighetsnivå och utgående från den ställa upp mål för studierna. I den individuella studieplanen fastställs målen för studierna, studieprogrammet, hur och i vilken ordning studierna genomförs, och eventuella stödåtgärder.

Under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan de studerande genomföra studier eller höja vitsord som hör till den grundläggande utbildningen i en särskild examen. De studerande ska förbättra sina kunskaper i undervisningsspråket, sin förmåga att lära sig lära och sina kunskaper i flera läroämnen på undervisningsspråket. De studerande kan också genomföra gymnasiekurser. Den individuella studieplanen kan alltså innehålla både studier enligt föreliggande läroplansgrunder och studier som hör till den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. Den in-

dividuela studieplanen följs upp och uppdateras regelbundet som en del av studiehandledningen (se kap. 6.5).

5.3 Studerandevård

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska studerandevården ordnas och genomföras enligt samma principer som i gymnasieutbildningen för ungdomar¹⁹. Den som ordnar utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska enligt lagen om elev- och studerandevård utarbeta en studerandevårdsplan för varje läroanstalt. I grunderna för gymnasiets läroplan för ungdomar bestäms om uppgörandet av planen. Planen ska beskriva hur de studerandes bakgrund och individuella behov beaktas i ordnandet och genomförandet av den gemensamma och individuella studerandevården. Studerandevårdsplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan inkluderas i studerandevårdsplanen för gymnasieutbildning för ungdomar. Läroanstaltens studerandevårdsplan ska även inkludera en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri.

Studerandevården ska ordnas genom yrkesövergripande samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att den bildar en fungerande och sammanhängande helhet. Den ska omfatta studerandevård i enlighet med en läroplan som utbildningsanordnaren godkänt, studerandevårdstjänster bestående av psykolog- och kuratorstjänster samt tjänster inom studerandehälsovården. Den kommun där läroanstalten är belägen ansvarar för att tillhandahålla tjänsterna. Den studerande har rätt att avgiftsfritt få sådan studerandevård som förutsätts för att han eller hon ska kunna delta i utbildningen, med undantag av sjukvårdstjänster för studerande som fyllt 18 år.

Studerandevården ska bestå av både gemensam och individuell studerandevård. Den gemensamma studerandevården ska vara en del av verksamhetskulturen i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och omfatta åtgärder som främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande och hälsa. Det är också viktigt att främja och följa upp hela läroanstaltens välbefinnande och värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. Studerandevården ska genomföras i samarbete med de studerande, deras vårdnadshavare och vid behov med andra kommunala myndigheter och aktörer som främjar de ungas välbefinnande, hälsa och trygghet.

Med individuell studerandevård avses studerandevårdstjänster som den studerande har rätt till, nämligen studerandehälsovård, psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevården samt yrkesövergripande studerandevård som gäller en enskild studerande och genomförs av en yrkesövergripande expertgrupp som tillsätts från fall till fall.

Syftet med den individuella studerandevården är att främja den studerandes välbefinnande, hälsa och studieförmåga och att identifiera individuella behov i anslutning till dem eller till den studerandes livssituation. Målet är också att i ett tidigt skede förebygga problem och tillhandahålla det stöd som behövs.

¹⁹ Lag om elev- och studerandevård (1287/2013) 24 § (791/2014)

Individuell studerandevård ska genomföras i samverkan med den studerande och med hans eller hennes samtycke. Den studerande och vårdnadshavarna ska informeras om förfaringssätten inom studerandevården, den enskilda studerandes rättigheter i studerandevården och om vad lagen föreskriver om förfaringssätt och behandling av uppgifter i anslutning till olika ärenden. Den studerandes integritet ska beaktas i frågor som gäller studerandevården. Studerandevården ska bygga på förtroendefull interaktion som präglas av respekt för den studerande och lyhördhet för hans eller hennes åsikter.

5.4 Stöd för lärande och studier

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan de studerande ha varierande kunskaper på grund av olika utbildningsbakgrund, eller ha sämre förutsättningar för studier på grund av sjukdom, handikapp eller någon annan funktionsnedsättning. De studerande kan också behöva stöd på grund av problem som anknyter till deras livssituation.

Läroplanen för utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska beskriva hur stödåtgärderna ordnas för studerande som behöver stöd.

5.5 Plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt

Enligt gymnasielagen²⁰ har den studerande rätt till en trygg studiemiljö. Samarbete och olika pedagogiska lösningar i gymnasiet skapar förutsättningar för en bra arbetsro. Den som ordnar utbildning som förbereder för gymnasieutbildning har rätt att använda sådana disciplinära åtgärder som nämns i gymnasielagen.

Enligt gymnasielagen²¹ ska utbildningsanordnaren i samband med läroplanen utarbeta en plan för och anvisningar om användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt. Utbildningsstyrelsen ger i grunderna för läroplanen anvisningar om hur planen ska utarbetas. Syftet med planen är att se till att förfaringssätten är lagenliga och enhetliga och att de studerande behandlas jämlikt. Planen bidrar också till att läroanstaltens ordningsregler följs.

Vid utarbetandet av planen är det viktigt att notera att man i samband med disciplinära åtgärder och då man tryggar arbetsron, endast bör använda lagenliga disciplinära åtgärder. Dessa åtgärder ska iakttas de allmänna rättsskyddsprinciperna inom förvaltningen. Användningen av åtgärder ska grunda sig på sakliga, allmänt godtagbara och objektiva skäl. Konsekvenserna av likartade gärningar ska vara de samma, oberoende av gärningsman, dock så att upprepade gärningar kan anses som en försvårande omständighet. De disciplinära konsekvenserna ska stå i proportion till gärningen och får inte användas på ett osakligt sätt, till exempel i kränkande syfte.

Utbildningsanordnaren ska utarbeta planen för användning av disciplinära åtgärder och förfaringssätt i samarbete med läroanstaltens personal och de studerande. In-

²⁰ Gymnasielag (629/1998) 21 § (1268/2013)

²¹ Gymnasielag (629/1998) 21 § (1268/2013)

nan planen godkänns eller uppdateras ska utbildningsanordnaren höra studerandekåren och läroanstaltens personal samt erbjuda alla studerande i gymnasiet möjlighet att framföra sin åsikt om den. Samarbete med vårdnadshavarna, social- och hälsovården samt andra myndigheter som behövs stödjer utarbetandet och genomförandet av planen.

Planen för användning av disciplinära åtgärder och förfaringssätt ska beskriva:

- förfaringssätt som används vid förseelser och störande beteende, ansvars- och arbetsfördelning samt metoder för samråd och dokumentering
- hur man vid användningen av disciplinära åtgärder ser till att förvaltningens allmänna rättsskyddsprinciper iakttas
- hur man ser till att personalen har den kompetens som behövs för att utöva disciplinära befogenheter
- hur olika parter informeras om planen, ordningsreglerna och de lagstadgade disciplinära åtgärderna
- samarbetet med olika myndigheter och vårdnadshavarna
- med vilka metoder man följer upp planen och utvärderar genomförandet och effekten av åtgärderna.

Planen för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt kan ingå i läroplanen eller utgöra en separat plan. I den förberedande gymnasieutbildningen kan denna plan vara gemensam med gymnasiets läroplan. Planen gäller endast studerande som är under 18 år gamla.

5.6 Samarbetet mellan hem och läroanstalt

Det är viktigt att vårdnadshavarna stödjer de ungas studier. Läroanstalter ska aktivt sätta igång och upprätthålla samarbete med vårdnadshavarna.

Skolan ska ordna gemensamma möten med vårdnadshavarna, där man diskuterar det finländska utbildningssystemet, utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och vilka krav gymnasiestudierna ställer. Vid mötena med vårdnadshavarna är det viktigt att betona att det med tanke på studieframgången är synnerligen viktigt att vårdnadshavarna engagerar sig i ungdomarnas studier. Det är också viktigt att vårdnadshavarna informeras bland annat om det kursbundna gymnasiet och periodsystemet, gymnasiets språkprogram och möjligheterna att studera det egna modersmålet och att de studerande har möjlighet att delta i planeringen av sina studier.

Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan beskriva vilka former av samarbete som tillämpas mellan hem och skola. Den del av läroplanen som gäller samarbete mellan hem och skola kan utarbetas i synnerhet i samråd med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställandet av social- och hälsovården i kommunen. Kapitlet om samarbete mellan hem och läroanstalt gäller endast studerande under 18 år.

6 Mål för lärandet och centralt innehåll

6.1 Allmänna mål för undervisningen

Målet för utbildningen som förbereder invandrare och studerande med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning är att utveckla de studerandes studiefärdigheter och kunskaper i läroanstaltens undervisningsspråk. Målet är också att främja färdigheter som behövs för att vara en aktiv medborgare i det finländska samhället. Utbildningens mål är dessutom att i mån av möjlighet stödja och främja de studerandes kunskaper i sitt eget modersmål²².

6.2 Språkundervisningens mål och centrala innehåll

6.2.1 Modersmål och litteratur (svenska som andraspråk och litteratur, minst 10 kurser)

Mål för undervisningen

Målet för undervisningen i svenska är att de studerande tillägnar sig mångsidig läs- och skrivkunnighet, d.v.s. multilitteracitet, för att kunna förstå, producera, bedöma och analysera olika talade och skrivna samt digitala texter på svenska både i daglig interaktion, i skolarbetet och i samhället. De mångsidiga kommunikations-, läs- och skrivfärdigheterna ska utvecklas under hela utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning, inte endast inom undervisningen i svenska.

I undervisningen i svenska ska de kommunikativa och funktionella aspekterna betonas, med andra ord hur man reder sig i olika språksituationer och hur språket används. Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska stärka kunskaperna som inhämtats i den grundläggande utbildningen och ge sådana färdigheter som behövs i gymnasiestudierna. Undervisningen ska stödja utvecklingen av olika delområden av språkfärdigheten och språket inom olika ämnesområden.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska man kontrollera att de studerande har uppnått målen för lärokursen i svenska som andraspråk i den grundläggande utbildningen. Utgångspunkten för undervisningen i svenska i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning ska nämligen vara att de studerande har grundläggande språkfärdighet stadd i utveckling, vilket innebär att de klarar av olika språksituationer på ett ändamålsenligt sätt, kan tolka talad och skriven text på ett kritiskt sätt, använda språket mångsidigt och kreativt, känner till litteraturen och kulturen, bygger upp sin flerspråkiga och mångkulturella identitet samt kan utvärdera och använda sina språkliga färdigheter som stöd för allt lärande. Dessa färdigheter ska fördjupas och förankras under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning.

I början av utbildningen ska man kartlägga de studerandes språkfärdighet och ställa upp mål för lärandet så att de studerandes språkfärdighetsprofil utvecklas i jämn

²² Statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014) 7 §

takt. Språkfärdighet består av förmågan att tolka, det vill säga förstå det man hör och läser, och förmågan att producera, med andra ord tala och skriva. Att behärska ordförråd och strukturer ingår i samtliga delområden. När utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning avslutas ska de studerande ha fungerande eller flytande grundläggande språkfärdighet (nivå B1 på språkfärdighetsskalan). Språkfärdighetsprofilen som beskriver språkfärdigheten inom olika delområden kan dock variera individuellt.

Studiemiljö och arbetssätt

Målspråksmiljön stödjer i sin helhet utvecklingen av de studerandes språkfärdighet. Sålunda ska man i synnerhet i undervisningen i svenska utnyttja miljöer utanför klassrummet och digitala miljöer. De studerande ska uppmuntras att använda olika interaktiva lärmiljöer på internet. Det är särskilt viktigt att betona kritisk informationssökning och de studerandes delaktighet.

För att de studerandes språkfärdighet ska utvecklas på ett övergripande sätt kan man i undervisningen i mån av möjlighet beakta material som används i andra läroämnena. Man kan plocka ut språkligt stoff ur materialet och använda det för att stärka de studerandes förmåga att förstå och producera olika texttyper.

Bedömning

De studerande ska även ges mångsidig verbal respons om sina framsteg inom olika delområden av språkfärdighet, så att de kan bilda sig en realistisk uppfattning om sin språkfärdighet. I betyget över utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning antecknas vilken språkfärdighetsnivå i svenska den studerande har uppnått i läsförståelse, skrivande, hörförståelse och tal på språkfärdighetsskalan. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning används den språkfärdighetsskala som ingår i de gällande grunderna för läroplanen för gymnasieutbildningen. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Språkstrukturer ur funktionell synvinkel (GFS1)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- är medveten om sina starka och svaga språkfärdighetsområden
- repeterar det centrala innehållet i lärokursen i svenska i den grundläggande utbildningen och utvecklar sina kunskaper om språkets struktur
- stärker sina kunskaper i morfologi samt på ord- och satsnivå
- har sådana kunskaper på satsnivå som stärker skrivfärdigheten.

Centralt innehåll

- kartläggning av den studerandes språkfärdighet
- grundläggande morfologi
- utveckling av syntax och skrivfärdigheter

- övningar med genus, kongruens, ordföljd och tidsformer
- skillnader mellan talat och skrivet språk och skolspråk och vardagsspråk

Bedömning

godkänd – underkänd

Textstrukturer ur funktionell synvinkel (GFS2)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- repeterar det centrala innehållet i lärokursen i svenska i den grundläggande utbildningen och utvecklar sina kunskaper om språkets struktur
- stärker kunskaper i textproduktion
- bekantar sig med strukturen inom olika textgenrer.

Centralt innehåll

- strukturerna i skrivet språk på textnivå
- texters uppbyggnad i olika genrer och metoder att bygga upp texter
- metatexter, kohesion och textbindning
- huvudsats och bisats
- meningsbyggnad som stöd för läsförståelse

Bedömning

godkänd – underkänd

Språket inom olika ämnesområden (GFS3)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- utvecklar sin språkfärdighet inom olika ämnesområden
- utvecklar sin förmåga att behärska abstrakt språk
- förstår olika sätt att beskriva/gestalta fenomen i texter i olika läroämnen och hur texterna är uppbyggda
- behärskar textbruket i olika läroämnen
- känner till de typiska genrererna i olika läroämnen.

Centralt innehåll

- typiska begrepp, definitioner och genrer inom olika ämnesområden
- texters uppbyggnad inom olika ämnesområden
- att förstå innehåll och begrepp i faktatexter som man själv producerar
- att aktivt producera faktatexter

Bedömning

godkänd – underkänd

Skriva texter (GFS4)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- skriver texter som anknyter till studierna inom olika ämnesområden
- förstår och tolkar muntligt och skriftligt texter som är typiska för olika ämnesområden
- tränar gemensamt skrivande.

Centralt innehåll

- framställning av olika vardagliga texter, till exempel en bloggtext eller någon annan webbtex, en synpunkt, kommentar, kritik, formell och icke-formell e-post
- framställning av texter som anknyter till studierna, till exempel en uppsats, ett provsvar, en essä, en begreppsdefinition, en källförteckning, en visuell presentation av information (t.ex. diagram och tabell)
- noggrann beskrivning och detaljerad redogörelse
- varierande och idiomatiskt ordförråd
- definition av begrepp och systematisk härledning av ord
- gemensamt skrivande
- korrigering och språkgranskning av egna och andras texter, till exempel begynnelsebokstav, skiljetecken, styckeindelning

Bedömning

godkänd – underkänd

Lyssna och tala 1 (GFS5)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- utvecklar sin uttrycksförmåga
- utvecklar sin förmåga att förstå och producera talat språk.

Centralt innehåll

- träning i att lyssna och tala svenska
- övningar i att uttrycka sig (parvis och i grupp), rollekar, fiktiva texter, dikter och rim
- muntligt anförande om ett valfritt ämne
- att känna igen idiomatiskt språk
- att fästa uppmärksamhet vid variationerna i talspråkliga situationer
- att kontinuerligt fästa vikt vid uttal, rytm, struktur och prosodi

Bedömning

godkänd – underkänd

Litteratur och kultur i Finland (GFS6)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- bekantar sig med modern finländsk litteratur och kultur
- bekantar sig med centrala litteraturanalytiska begrepp.

Centralt innehåll

- grundläggande begrepp inom modern finländsk litteratur och kultur
- kort översikt av några viktiga moderna författare
- litterära genrer, till exempel romanen, novellen, dikten, dramat
- att bekanta sig med olika genrer genom att läsa
- litteraturanalytiska begrepp samt olika analysmetoder

Bedömning

godkänd – underkänd

Världslitteratur och kulturell mångfald (GFS7)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- blir medveten om den kulturella mångfalden
- stärker sin kulturella identitet/sina kulturella identiteter.

Centralt innehåll

- kulturell mångfald och olika identiteter
- upplevelse av olikhet
- litteraturrelaterad multimedial presentation utifrån ett läst verk
- framställning av egna fiktiva texter
- kulturell mångfald: olika människogrupperns mångskiftande och växlande livsformer, till exempel aktuella subkulturer bland ungdomar

Bedömning

godkänd – underkänd

Lyssna och tala 2 (GFS8)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- utvecklar sin förmåga att samarbeta och förhandla
- utvecklar sin förmåga att tala på ett informerande och uttrycksfullt sätt
- stärker sin förmåga att lyssna analytiskt.

Centralt innehåll

- språket inom olika ämnesområden i fokus: diskussion, interaktion och argumentation
- träning av exakt beskrivning och detaljerad redogörelse: varierande och idiomatiskt ordförråd. Övning i att definiera begrepp inom olika ämnesområden (lyssna och uttrycka sig).
- utveckling av förmågan att förhandla
- informerande och argumenterande anförande
- fästa uppmärksamhet vid hur ett anförande är uppbyggt, dvs. hur talet indelas i avsnitt
- mediekommunikation: talförståelse vid snabb diskussion mellan flera talare
- att kontinuerligt fästa vikt vid uttal, rytm, struktur och prosodi

Bedömning

godkänd – underkänd

Digital textkompetens (GFS9)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- bekantar sig med mediekultur som en del av sitt liv
- producerar olika medietexter med olika teknologiska verktyg
- funderar över betydelsen av sociala medier i det egna livet.

Centralt innehåll

- att stärka den digitala textkompetensen
- att fästa vikt vid språket som används i sociala medier med hjälp av analys och övning
- att öva att jämföra webbplatsers tillförlitlighet
- att bedöma webbtexter
- att producera olika digitala texter med beaktande av bilder, videor, länkar och rörliga bilder
- att aktivt producera information: access (de studerande hämtar texter som de själva valt till lektionerna), delaktighet och aktivitet i förhållande till texterna

Bedömning

godkänd – underkänd

Mediekultur (GFS10)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- bekantar sig med mediekultur ur samhällelig synvinkel
- funderar över sociala mediers betydelse som en samhällsföreteelse.

Centralt innehåll

- medier och deras uttrycksformer
- nyhetskriterier
- tidskrifter
- analys av elementen i kommunikation som strävar efter att påverka (t.ex. språket i reklamer)
- bilder och att läsa bilder
- olika sätt att analysera webbfilmer som de studerande själva valt

Bedömning

godkänd – underkänd

6.2.2 Övriga språk (minst 3 kurser)

Studierna i övriga språk kan i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning bestå av kurser i ett eller flera språk. Den studerande kan välja kurser i det andra inhemska språket, främmande språk och i mån av möjlighet den studerandes eget modersmål. Utbildningsanordnaren ska sammanlagt erbjuda minst tre kurser.

6.2.2.1 Språk som påbörjats i den grundläggande utbildningen

Mål för undervisningen

Det huvudsakliga målet för undervisningen är att stärka färdigheterna i det andra inhemska språket eller ett främmande språk som inhämtats i den grundläggande utbildningen eller på annat sätt.

Målet är också att den studerande

- kan kommunicera på det sätt som kännetecknar målspråket och dess kultur
- kan utvärdera sin språkfärdighet i relation till målen
- är medveten om sina styrkor och utvecklingsbehov när det gäller att använda och lära sig språket
- kan utveckla sin språkfärdighet genom ändamålsenliga strategier
- förstår språkets betydelse för den egna framtiden, för Finland och internationellt.

När man preciserar kunskapsnivåer för undervisningen ska man utnyttja de kunskapsnivåer som fastställts i grunderna för den grundläggande utbildningen 2014.

Studiemiljö och arbetssätt

Studiemiljön och arbetssätten ska stödja byggandet av kunskap på tidigare erfarenheter och bidra till att nå de uppställda målen. Studiemiljön ska ge de studerande möjligheter att testa och hitta arbetsformer som lämpar sig för dem. Olika hjälpmedel, såsom digitala ordböcker och källmaterial, kan användas under lektionerna och vid prov. Särskild vikt ska fästas vid autentiskt material, informationssökning och utvärdering av information samt vid uppmuntrande respons.

Bedömning

Bedömningen ska grunda sig på kontinuerlig kunskapsredovisning och mångsidiga bedömningsmetoder, till exempel skriftliga och muntliga prov, muntlig framställning eller annan kunskapsredovisning. Bedömning som stödjer lärandet ska också genomföras så att de studerande utvärderar sig själva och varandra samt med hjälp av utvärderings- och utvecklingssamtal. Vid prov eller motsvarande rekommenderas att de studerande får använda källor och hjälpmedel. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Språkfärdighet som en del av studierna och andra livsområden (GFSA1)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- i början av kursen bedömer sitt utgångsläge och i synnerhet sina studiefärdigheter tillsammans med läraren
- tar ansvar för att utveckla sin språkfärdighet
- kan samtala om teman som anknyter till kursen och producera en skriftlig framställning om dem.

Centralt innehåll

- att stärka de grundläggande strukturerna samt träna tal- och skriftbruk
- att träna skriftlig och muntlig framställning som anknyter till studierna och andra relevanta livsområden
- att skapa en presentation och bearbeta den utifrån respons av andra studerande

Bedömning

godkänd – underkänd

Vardagssituationer (GFSA2)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- reder sig i olika vardagliga språksituationer
- kan producera en muntlig redogörelse, beskrivning, anvisning och motivera sin åsikt
- talar och skriver enligt situationen
- utvecklar sin sociala kompetens
- kan bedöma andra studerande.

Centralt innehåll

- att öva sig att kommunicera och utträta ärenden i olika reella och multimediala kommunikationssituationer, t.ex. butiks-, bank- och postärenden, läkarbesök samt att använda trafik-, inkvarterings- och cateringtjänster
- olika muntliga övningar, individuellt och i grupp
- att bearbeta sin prestation utifrån respons

Bedömning

godkänd – underkänd

Medier (GFSA3)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- har grundläggande kunskaper om medier och kan använda medier på ett mångsidigt sätt
- kan söka information i olika källor
- kan utnyttja informations- och kommunikationsteknologi i sina studier.

Centralt innehåll

- kort essä, projekt eller portfolio om ämnet, som anknyter till samhällskunskap eller kulturkännedom eller naturvetenskaper

Bedömning

godkänd – underkänd

6.2.2.2 Språk som påbörjas i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning

Mål för undervisningen

Det huvudsakliga målet med undervisningen är att de studerande bekantar sig med det nya språket som påbörjas i gymnasieutbildningen, dess språkområden och kulturer.

Målet är också att den studerande

- får en känsla för språkets grundläggande ordförråd och strukturer
- reder sig i enkla interaktionssituationer och kan berätta om sig själv och sitt vardagliga liv
- kan skriva korta meddelanden i vanliga vardagssituationer.

Eftersträvad nivå

Lärokurs som inleds i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning: A1.1

Studiemiljö och arbetssätt

Studiemiljön ska ge de studerande möjligheter att testa och hitta arbetsformer som lämpar sig för dem. Olika hjälpmedel, såsom digitala ordböcker och källmaterial, kan användas under lektionerna och vid prov. Särskild vikt ska fästas vid autentiskt mate-

rial, informationssökning och utvärdering av information samt vid uppmuntrande respons.

Bedömning

Bedömningen ska grunda sig på kontinuerlig kunskapsredovisning och mångsidiga bedömningsmetoder, till exempel skriftliga och muntliga prov, muntlig framställning eller annan kunskapsredovisning. Bedömning som stödjer lärandet ska också genomföras så att de studerande utvärderar sig själva och varandra samt med hjälp av utvärderings- och utvecklingssamtal. Vid prov eller motsvarande rekommenderas att de studerande får använda källor och hjälpmedel. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Introduktion i språket (GFSB1)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- lär sig språkets ljud, intonation och grundläggande ordförråd och strukturer
- förstår ledigt tal och använder vanliga samtalsuttryck i normala vardags-situationer
- förstår grundtanken i ett skrivet enkelt meddelande och kan skriva enkla meddelanden.

Centralt innehåll

- att ge personuppgifter och grundläggande uppgifter om sig själv
- att hälsa, inleda en konversation, berätta, fråga och svara på frågor om hur man mår
- att läsa och skriva enkla meddelanden

Bedömning

godkänd – underkänd

Vardagsärenden och fritid (GFSB2)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- lär sig centrala ord och uttryck som används i vardagslivet
- bekantar sig med enkla satsstrukturer och texter
- lär sig arbeta i par eller i grupp
- lär sig använda språket i olika sociala situationer.

Centralt innehåll

- att göra förfrågningar, uträtta telefonärenden

- att använda olika vardagstjänster, uträtta ärenden i en butik, använda trafikmedel
- interaktionssituationer i samband med hobbyer och fritidsaktiviteter
- att läsa lätta texter

Bedömning

godkänd – underkänd

Livsmiljö och sociala nätverk (GFSB3)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- lär sig att skriftligt och muntligt berätta om sin livsmiljö, sin närmaste krets och sina vänner
- lär sig iaktta tvåspråkiga miljöer i Finland
- lär sig enkel informationssökning på målspråket.

Centralt innehåll

- att öva sig i att förstå och producera text
- att bekanta sig med tvåspråkigheten i Finland
- att göra en skriftlig eller muntlig presentation om sin livsmiljö

Bedömning

godkänd – underkänd

6.2.2.3 De studerandes eget modersmål

Mål för undervisningen

Det huvudsakliga målet för undervisningen är att de studerande upprätthåller och utvecklar sina kunskaper i det egna modersmålet och får en allmän bild av språkgemenskapens kulturella drag.

En kartläggning av de studerandes kunskaper i det egna modersmålet görs och utifrån resultatet fastställs en individuell studieplan för varje studerande. Under kurserna ska de studerande bekanta sig med något kulturellt verk från sitt eget land.

Studiemiljö och arbetssätt

Undervisningen ska grunda sig på aktiv språkfärdighet, så att de studerande mångsidigt använder sitt modersmål för sina kommunikationsbehov. Under studierna ska autentiskt studiematerial och naturliga språksituationer utnyttjas.

Bedömning

Bedömningen ska grunda sig på kontinuerlig kunskapsredovisning och mångsidiga bedömningsmetoder, till exempel skriftliga och muntliga prov, muntlig framställning eller annan kunskapsredovisning. Bedömning som stödjer lärandet ska också genom-

föras så att de studerande utvärderar sig själva och varandra samt med hjälp av utvärderings- och utvecklingssamtal. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Språk och identitet (GFMO1)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- lär känna olika utvecklingsskeden inom sitt språkområde
- värdesätter sin språkkultur och förstår vad den betyder för livet och framtiden
- känner till viktiga verk och teman inom det egna språkområdet
- förstår vad två- och flerspråkighet betyder för den egna identiteten och utvecklingen.

Centralt innehåll

- att öva sig att förstå det man läser och hör med hjälp av autentiskt material (till exempel en film, tidningsartikel, ett skönlitterärt verk, nyheter)
- att bekanta sig med t.ex. något verk inom det egna kulturområdet och berätta om det muntligt eller skriftligt

Bedömning

godkänd – underkänd

Skrivande och modern kultur (GFMO2)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- mångsidigt bekantar sig med den moderna kulturen inom sin språkgemenskap och samtidigt utvecklar sina skrivfärdigheter i det egna modersmålet
- kan uttrycka sig såväl skriftligt som muntligt
- känner igen olika textgenrer och har bekantat sig med centrala begrepp i läroämnena på sitt eget modersmål

Centralt innehåll

- att bekanta sig med kulturella företeelser i språkgemenskapen med hjälp av autentiskt material
- att skriva ett referat eller en analys om ett valbart ämne.

Bedömning

godkänd – underkänd

Fördjupade färdigheter i muntlig kommunikation (GFMO3)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- utvecklar säkerhet att uttrycka sig vid framträdanden och i grupparbete
- kan bedöma betydelsen av muntlig kommunikation i mänskliga relationer och i studierna
- utvecklar naturligt uttal och naturlig intonation.

Centralt innehåll

- kännetecken för interaktionssituationer
- olika interaktionssituationer och inbördes bedömning (intervju, debatt, kommentarer)
- muntligt föredrag, att ge och ta emot respons av andra studerande

Bedömning

godkänd – underkänd

6.3 Matematiska och naturvetenskapliga studier (minst 2 kurser)

Mål för undervisningen

Studierna i matematiska och naturvetenskapliga ämnen ska fördjupa kunskaperna som inhämtats i den grundläggande utbildningen med betoning på begrepp och vokabulär inom ifrågavarande ämnesområde. Kunskapsmässigt ska det centrala innehållet i den grundläggande utbildningens lärokurs förankras och de studerande introduceras i den studieteknik som krävs i matematik och naturvetenskaper i gymnasiet. Under studierna bedömer man vilka lärokurser i matematik, fysik och kemi som är ändamålsenliga för de studerande.

Kursen i biologi och geografi genomförs i samarbete med kurserna svenska som andraspråk 3 och 4. Studierna ska differentieras enligt de studerandes kunskapsnivå.

Studiemiljö och arbetssätt

Språkmedvetna arbetssätt i matematik innebär att tydliggöra instruktioner och undervisning och gå igenom verbala uppgifter. I kemi och fysik innebär det att träna begreppsdefinition, rapporter och andra texttyper (t.ex. läroämnestexter) som är typiska för ämnena. I biologi och geografi innebär språkmedvetna arbetssätt att träna begreppsdefinition, att tolka kartor, diagram och tabeller och att producera egna texter under handledning.

Bedömning

De studerandes utgångsnivå och färdigheter ska beaktas vid bedömningen. Vid bedömningen ska mångsidiga bedömningsmetoder tillämpas. De studerande ska bekanta sig med bedömningsmetoder som är typiska för gymnasiet, såsom kursprov. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Matematik, fysik och kemi (GFMA1)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- stärker de matematiska färdigheter som han eller hon inhämtat i den grundläggande utbildningen och repeterar centrala begrepp inom läroämnena
- kan välja lärokurser i gymnasiet som motsvarar den egna kunskapsnivån.

Centralt innehåll

- tal och räkneoperationer, algebra, funktioner, geometri, sannolikhet och statistik
- rörelse och kraft, svängning och vågrörelse, värme, elektricitet, strukturer i naturen
- luft och vatten, råmaterial och produktion, den organiska naturen och samhället
- färdigheter i att undersöka naturen

Bedömning

godkänd – underkänd

Biologi och geografi (GFMA2)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- bekantar sig med centrala företeelser i läroämnena och begrepp som beskriver dem
- bekantar sig med naturens och miljöns specifika drag.

Centralt innehåll

- färdigheter i biologisk forskning, naturen och ekosystemet, livet och evolutionen, människan, vår gemensamma miljö
- geografiska färdigheter, gestaltning av Finland, Europa och världen, vår gemensamma miljö
- färdigheter i att undersöka naturen

Bedömning

godkänd – underkänd

6.4 Samhällskunskap och kulturkännedom (minst 2 kurser)

Mål för undervisningen

Kurserna i samhällskunskap och kulturkännedom ska fördjupa de studerandes kunskaper om det finländska samhället och ge dem verktyg så att de självständigt

kan bedöma och undersöka olika samhällsföreteelser. Studierna ska anknyta till Finlands historia och dess samband med europeisk och internationell historia. Inom kulturkännedom ska man fästa vikt vid kulturell mångfald och olika kulturella dimensioner. Kurserna ska fördjupa kunskaperna från den grundläggande utbildningen och förbereda de studerande för målen och innehållet i gymnasiekurserna i samhällslära och historia. Undervisningen ska utveckla studiefärdigheter och textkompetens som behövs i samhällslära och historia.

Studiemiljö och arbetsätt

Språkmedvetna arbetsätt stärker de studerandes färdighet i multilitteracitet. Lämpliga arbetsätt i historia är att samtidigt lära sig läsa och skriva på ett textorienterat sätt, öva sig att skriva provsvar och utvärdera sig själv, definiera begrepp, utarbeta egna ordlistor, diskutera och dra slutsatser utgående från olika källor. I studierna i kulturkännedom passar det bra med arbetsätt som används inom konstämnen och med studiebesök.

Bedömning

Vid bedömningen ska flexibla och mångsidiga metoder användas. Lämpliga metoder i samhällskunskap och kulturkännedom är inlärningsdagböcker, processuppgifter om olika teman, föredrag, referat, essäer och korta uppsatser. Uppgifter där de studerande ska definiera begrepp kan ingå i bedömningen som stödjer lärandet. För gymnasiet typiska kursprov kan användas som inlärningsuppgifter. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Grunderna i historia (GFH1)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- känner till kulturella grundbegrepp
- känner till de viktigaste vändpunkterna inom de europeiska kulturerna och världskulturerna och kan ställa moderna företeelser i relation till den historiska utvecklingen
- känner till olika orsaker som har lett till flyttningsrörelser – ekonomiska och politiska orsaker, konflikter, miljörelaterade orsaker
- känner till de texttyper som är typiska för historia och kulturhistoria.

Centralt innehåll

- de kulturhistoriska epokerna och vändpunkterna i huvuddrag, från samlar- och fångstkultur till postindustriell tid och individualisering
- flyttningsrörelser som en del av mänsklighetens historia
- att läsa och skriva historiska texter: förklara begrepp och utarbeta egna ordlistor, lära sig om texters uppbyggnad och att förstå och tolka bilder, kartor och statistik i samband med olika innehåll

Bedömning

godkänd – underkänd

Samhället och kulturerna i Finland (GFHI2)

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- förstår kulturell mångfald och växelverkan mellan kulturer och tillägnar sig interkulturell kompetens
- känner till grundbegrepp som anknyter till det finländska samhället och det ekonomiska systemet i Finland och kan behandla och bedöma samhällsinformation och fungera som en aktiv medborgare
- känner till Finlands språk- och kulturgrupper och deras historia
- lär känna principerna för internationella relationer och verksamheten i internationella organisationer
- kan läsa och tolka information och själv producera texter på sätt som är typiska inom samhällsvetenskapen.

Centralt innehåll

- makt och påverkan: makt och olika former av maktutövning, demokratin och det politiska systemet i Finland samt aktivt medborgarskap
- medborgarkompetens i ekonomi
- rättsstaten: grundläggande rättigheter, maktodelningsprincipen och medborgarskap
- finländsk kulturhistoria och uppkomsten av nationalstaten på 1800-talet
- finländska traditioner, seder och bruk och hur de formats i samverkan med andra kulturer
- Finland som en del av Norden, Europa och världen
- det mångkulturella Finland: minoriteterna i Finland
- att utreda och förklara begrepp inom historia och samhällskunskap

Bedömning

godkänd – underkänd

6.5 Studiehandledning (minst 2 kurser)

De studerande ska få handledning för sina studier under hela utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning. Studiehandledningen ska hjälpa de studerande att planera sina studier samt att göra val och fatta beslut gällande gymnasiestudierna utgående från sina egna mål.

Mål

Målet för studiehandledningen är att den studerande

- får information om utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och vilka valmöjligheter den innehåller

- lär känna särdragen och studiekulturen i det finländska gymnasiet
- bildar sig en realistisk uppfattning om möjligheterna att bli antagen till gymnasiet, gymnasiestudier och de valmöjligheter som studierna innebär
- utvecklar sådana studiefärdigheter som behövs i gymnasiestudierna
- lär sig utvärdera sina studieprestationer.

Studiemiljö och arbetssätt

I handledningen ska de studerandes tidigare kunskaper och individuella intressen beaktas så att de kunskaper och färdigheter som ska inhämtas kopplas samman med upplevelser och aktiviteter som är viktiga för de studerande. De studerande ska handledas utifrån sina individuella behov.

De studerande ska lära sig ta ansvar för sitt lärande och sträva efter att uppnå sina inlärningsmål. De studerande ska uppmuntras att samarbeta och tillämpa kollaborativa arbetssätt. I handledningssituationerna ska de studerande också uppmuntras att gemensamt diskutera frågor som gäller studierna och att bidra med egna åsikter och erfarenheter. Det stärker den ömsesidiga förståelsen mellan de studerande. Kamrat- och gruppstöd är viktigt vid lärande.

Lokalerna och redskapen i studiemiljön måste ge möjlighet till mångsidiga studiemetoder och arbetssätt. De studerande ska uppmuntras att effektivt dra nytta av ny teknologi när de planerar sina studier, söker information och använder ansökningstjänster. Med hjälp av teknologiskt stödda studiemiljöer kan verksamheten också ske utanför skolans fysiska gränser.

Bedömning

De studerandes självvärderingar och inbördes bedömningar ska beaktas för att göra en helhetsbedömning av hur de studerande har klarat sina studier och om de har motivation för gymnasiestudier. Kurserna bedöms med skalan *godkänd–underkänd*.

Kurser

Studiehandledning 1 (GFSH1)

Under kursen ska de studerande bekanta sig med möjligheterna inom den finländska gymnasieutbildningen och med studierna i det kursformade gymnasiet. En individuell studieplan utarbetas tillsammans med de studerande, som beskriver de studerandes tidigare studier eller kunskaper som inhämtats på annat sätt samt målen för fortsatta studier och individuella framtidsmål. De studerande ska också bekanta sig med hurdan kompetens som behövs på olika arbetsplatser och i arbetslivet.

I den individuella handledningen diskuterar man med de studerande om deras studier, utbildningsalternativ samt yrkes- och karriärval. I den individuella handledningen ställs målen för studierna upp tillsammans med de studerande utgående från deras tidigare studier och övriga kunskaper.

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- bekantar sig med det finländska utbildningssystemet och i synnerhet med gymnasieutbildningen
- lär sig utarbeta en individuell studieplan samt att följa upp och utvärdera hur den uppnås
- lär sig att använda informationskällor och söktjänster på ett mångsidigt sätt för att planera sina studier och söka till fortsatt utbildning.

Centralt innehåll

- det finländska utbildningssystemet
- ansökan till gymnasieutbildning
- studierna i det kursformade gymnasiet
- de studerandes tidigare studier och utgångsnivå i svenska
- studiehelheterna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning
- behovet och möjligheterna att höja vitsord från den grundläggande utbildningen
- möjligheterna att genomföra gymnasiekurser
- individuell studieplan
- preliminär planering av egna gymnasiestudier

Bedömning

godkänd – underkänd

Studiehandledning 2 (GFSH2)

De studerande ska under kursen lära sig att utvärdera sitt sätt att lära sig. De studerande ska uppmuntras att pröva även andra sätt som de kan ha nytta av i sina studier. De studerande ska genom handledningen få verktyg att söka och producera information och bedöma informationens tillförlitlighet. De studerande ska uppmuntras att dra nytta av informations- och kommunikationsteknologi samt bibliotekstjänster i sina studier. De ska bli vana vid att arbeta självständigt men också tillsammans med andra studerande. De studerande ska förstå att kunskaper och färdigheter byggs upp kumulativt, vilket kräver långsiktighet.

I den individuella handledningen ska de studerandes behov av att utveckla sina studiefärdigheter bedömas. Man ska tillsammans med de studerande diskutera möjligheter och utmaningar som är förknippade med studierna och lärandet. De studerande ska uppmuntras att utvidga och fördjupa sina studiemetoder.

Mål

Målet för kursen är att den studerande

- lär sig utvärdera sitt sätt att lära sig
- bekantar sig med vilka studiefärdigheter och olika inlärningssätt som behövs i gymnasiestudierna

- vågar pröva nya arbetsätt och inlärningsmetoder
- förstår att lärande är en process som har ett mål
- är flexibel och uppmuntrande i interaktionssituationer
- tar ansvar för sitt lärande och vet hur det går att påverka det.

Centralt innehåll

- studiefärdigheter
- förmåga att söka information och utnyttja multimediala lärmiljöer
- uppföljning, utvärdering och uppdatering av den individuella studieplanen
- samarbetsförmåga och social kompetens
- färdigheter i självvärdering
- initiativförmåga och förmåga att söka hjälp vid problem i samband med studierna

Bedömning

godkänd – underkänd

6.6 Valfria studier (minst 6 kurser)

De valfria studierna kan bestå av ovan beskrivna valfria kurser inom de olika ämnesgrupperna i utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning eller andra studier som främjar förutsättningarna för gymnasiestudier som ordnas av samma eller någon annan utbildningsanordnare. De valfria studierna kan innehålla sådana obligatoriska, fördjupade och tillämpade gymnasiekurser som fastställs i statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieundervisningen. De studerande ska uppmuntras att i första hand välja de första gymnasiekurserna i respektive läroämne som valfria kurser.

I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning kan valfria studier också ordnas i sådana gymnasieämnen som inte ingår i den grundläggande utbildningen. De valfria studierna kan också innehålla studier som hör till den grundläggande utbildningen. Över godkända studier som hör till den grundläggande utbildningen som genomförts som valfria studier kan den studerande få ett betyg genom att delta i en särskild examen enligt lagen om grundläggande utbildning (38 §). I den särskilda examen kan den studerande genomföra läroämnets hela lärokurs eller delar av den, t.ex. lärokursen för en bestämd årskurs.

7 Bedömning

7.1 Bedömningens syften

*"Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring och arbete ska bedömas mångsidigt."*²³ Syftet med bedömningen av de studerandes lärande är att ge respons om inlärningsresultatet och hur studierna framskrider både under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och när utbildningen avslutas. Avsikten med responsen är att uppmuntra och vägleda de studerande i deras studier. Dessutom ger bedömningen information till de studerande och, om de studerande är under 18 år, deras vårdnadshavare, andra utbildningsanordnare, arbetsgivare och motsvarande parter. Att ge vitsord är en form av bedömning. Bedömningen ska på ett positivt sätt sporra de studerande att ställa upp egna mål och justera sina arbetssätt. Bedömningen ska stödja lärandet.

7.2 Kursbedömning

Syftet med bedömningen är att ge de studerande respons om hur de uppnått kursens mål och hur studierna framskrider. Kursbedömningen ska vara mångsidig och grunda sig på såväl eventuella skriftliga prov som muntliga prov och andra prestationer samt på kontinuerlig observation av studieframsteg och bedömning av de studerandes kunskaper och färdigheter. De studerandes självvärdering kan också beaktas till exempel i samband med utvärderingssamtal som hör till kursen. Bedömningsmetoder och -praxis fastställs närmare i läroplanen.

En kurs ska bedömas när den studerande slutfört den. Kurserna som ingår i grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning bedöms med skalan godkänd–underkänd. Vitsordet kan också kompletteras och preciseras med dokumenterad verbal bedömning och muntlig respons som givits i samband med utvärderingssamtal. Kurserna som genomförts i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning bedöms i enlighet med gymnasiets läroplan. De valfria kurser som ingår i läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska bedömas på det sätt som fastställs i läroplanen.

Konstaterade språkliga svårigheter och andra orsaker som försvårar kunskapsredovisningen ska beaktas i bedömningen och de studerande ska ges möjlighet till specialarrangemang och få visa sina kunskaper också på andra sätt än skriftligt. Ifrågasvarande svårigheter kan beaktas då kursvitsordet fastställs. Sättet att markera ofullständiga kursprestationer kan beskrivas i läroplanen.

Om bedömningen av en studerande beslutar i fråga om varje enskilt läroämne eller ämnesgruppen den studerandes lärare eller, om lärarna är många, lärarna ge-

²³ Gymnasielag (629/1998) 17 § (1116/2008)

mensamt.²⁴ Den studerande har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på hen.²⁵ Information om bedömningsgrunderna förbättrar lärarnas och de studerandes rättskydd och motivation. Utöver de allmänna bedömningsgrunderna ska de studerande i början av varje kurs informeras om kursens bedömningsgrunder.

7.3 Bedömning av en lärokurs i en ämnesgrupp eller ett läroämne

Lärokursen för ett läroämne eller en ämnesgrupp består av de obligatoriska och/eller valfria kurser som anges i den studerandes individuella studieplan. De studerande kan ha olika antal kurser i samma ämnesgrupp eller läroämne. I utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning får de studerande per ämnesgrupp ha högst ett visst antal underkända studieprestationer, enligt följande:

1–2 kurser	0
3–5 kurser	1
6–8 kurser	2
9 eller fler kurser	3

Studerande som har för många underkända kursprestationer ska ges möjlighet att ta om de underkända kurserna.

7.4 Genomförande av studier som hör till den grundläggande utbildningen under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning

Den studerande kan få ett betyg över godkända studier som hör till den grundläggande utbildningen som genomförts som valfria studier genom att delta i en särskild examen enligt lagen om grundläggande utbildning (38 §). I den särskilda examen kontrolleras på olika sätt om den studerandes kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaperna och färdigheterna i den grundläggande utbildningens lärokurs i ifrågasvarande läroämne. Den studerandes kunskaper bedöms i relation till de mål som fastslagits för respektive läroämne i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och närmare preciseras i den lokala läroplanen. För att fastställa den studerandes kunskapsnivå används profilerna för goda kunskaper och kriterierna vid slutbedömningen som beskrivs i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. I den särskilda examen kan den studerande genomföra läroämnets hela lärokurs eller delar av den, t.ex. lärokursen för en bestämd årskurs. Om betyg för särskild examen bestäms i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

²⁴ Gymnasielag (629/1998) 17 a § (1116/2008)

²⁵ Gymnasielag (629/1998) 17 § (1116/2008)

7.5 Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning

De studerande ska studera de kurser som ingår i deras individuella studieplan åtminstone i den omfattning som beskrivs i statsrådets förordning om timfördelning²⁶. En studerande har slutfört utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning när lärokurserna för ämnesgrupperna eller läroämnena slutförts på ovan beskrivna sätt med godkänt resultat och minimiantalet kurser i utbildningen (25 kurser) uppfylls.

7.6 Betyg och betygsanteckningar

De studerande ska få ett betyg över studier som genomförts i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning²⁷.

Betyget ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- den studerandes namn och personbeteckning
- slutförda studier inom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning
- godkänt slutförda gymnasiekurser
- datum när betyget utfärdats och rektors underskrift
- datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet
- förklaringar till markeringar som används i betyget
- information om att betyget till den del det gäller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är i enlighet med Utbildningsstyrelsens föreskrift 56/011/2015.

I betyget antecknas läroämnena som den studerande studerat, antalet kurser som genomförts eller att ämnesgruppen eller läroämnet slutförts med godkänt resultat (godkänd).

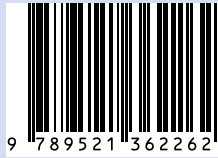
För lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ges inget sammanlagt vitsord, exempelvis medeltal av vitsorden i läroämnena, eller motsvarande. I betyget antecknas det sammanlagda antalet kurser som den studerande genomfört.

Gymnasiekurserna bedöms och antecknas i betyget i enlighet med gymnasietets läroplan. Numret på Utbildningsstyrelsens föreskrift måste anges i betyget. Ifall den studerande under utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning har genomfört studier som hör till den grundläggande utbildningen, kan betyget över ifrågasvarande särskilda examen läggas som bilaga till betyget över utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning.

²⁶ Statsrådets förordning om de allmänna riksomfattande målen för och timfördelningen i den utbildning som avses i gymnasielagen (942/2014) 11 §

²⁷ Gymnasieförordning (810/1998) 8 § (52/2014)

Till betyget hör också punkten tilläggsuppgifter. Här anges eventuella betyg och intyg över särskilda prestationer som ingår som bilagor i betyget. Den som anordnar gymnasieutbildningen beslutar om betygets utseende.

Tryckt
ISBN 978-952-13-6226-2
ISSN 1798-8977

Online
ISBN 978-952-13-6227-9
ISSN 1798-8985

Utbildningsstyrelsen har den 13 november 2015 fastställt grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning 2015. Syftet med utbildningen är att ge invandrare och personer med främmande språk som modersmål både språkliga och andra nödvändiga förutsättningar för gymnasiestudier. Utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning är avsedd för ungdomar och vuxna.

Utgående från grunderna för läroplanen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning beslutar utbildningsanordnaren om läroplanen. Läroplaner som följer denna föreskrift ska tas i bruk från och med den 1 augusti 2016.